

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שמיני

(חלק בז שיחה ג)



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת שמיני, יחיד נסן, ה'תשפ"ו (א)



LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שמיני ג

74

הרוחנית. והוראה זו שייכת לכל אחד, שהרי התורה ניתנה לכל אחד.

וזהו גם א' מהפירושים בפסוק: „ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה'” – שהתכלית של „כל החוקים האלה” (כל מצוה והלכה באשר היא) היא – „ליראה את ה'” (שמוזה יבוא האדם ליראת ה'), כיון שמכל הלכה בתורה אפשר ללמוד הוראה בענין של „ליראה את ה'”, יראת שמים.

ועד”ז בעניננו, שג' התנאים הנ”ל בשייכות לטומאת אוכלין, יש דוגמתם בעבודת האדם לקונו.

ב. מבואר בכמה מקומות, שכל גדר הטומאה אינו שייך אלא במקום שיש בו קדושה, או עכ”פ אפשריות של קדושה. ע”ד דברי רבינו הזקן בשו”ע⁸ (בנוגע לזהירות בנגיעה בלי נטילת ידים בבוקר), ש”לנגיעת הנכרים אין לחוש כי רוח טומאה זו אינה מתאוה לשרות אלא בכלי של קדש במקום קדושה שנסתלקה כו”⁹.

והטעם על זה: מצד הבריאה הוקצבה עבור הקליפות הטמאות חיות מצומצמת ביותר, ולכן „נדחקים” הם

א. בפרקים הראשונים דהלכות טומאת אוכלין ביאר הרמב”ם אימתי ובאילו תנאים אוכלין מקבלים טומאה.

בפרק הראשון – כתב את ב' התנאים הראשונים (השייכים לכל האוכלין):

(א) „כל אוכל המיוחד למאכל אדם . . מקבל טומאה וכל שאינו מיוחד למאכל אדם הרי זה טהור”¹.

(ב) אפילו „מאכל אדם” אינו מקבל טומאה אלא אם כן הוכשר לכך תחילה – „אינו מקבל טומאה עד שיבלל תחילה באחד משבעה משקין וזהו הנקרא הכשר שנאמר² וכי יותן מים על זרע”¹.

ולהלן, בפרק שני³, כתב הרמב”ם תנאי שלישי (בשייכות „לאוכלין הגדילין מן הקרקע”⁴): „אינן מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כל זמן שהן מחוברין אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו אינן מקבלין טומאה”.

והנה ידוע⁵ שמכל הלכה בתורה אפשר ללמוד הוראה בעבודת השם. כי בנוסף לפירושה הפשוט של כל הלכה, קיים גם פירוש להלכה בעבודה

(1) לשון הרמב”ם שם פ”א ה”א.

(2) פרשתנו יא, לח.

(3) ה”א.

(4) וראה שם ה”ו בנוגע אוכלין שהן מבעלי חיים, ש„אינן מקבלין טומאה עד שימותו”.

(5) ראה קונטרס לימוד החסידות פ”א ואילך. אגרות קודש אדמו”ר מהור”צ ח”ג ס”ע ריט ואילך. ובכ”מ.

(6) ואתחנן ו, כד.

(7) ראה תניא ספכ”ג. ובכ”מ.

(8) או”ח מהד”ת ס”ד ט”ב.

(9) וכן עכו”ם אין מטמאים באהל ואין נעשים

טמאי מת (ולא שאר טומאות) – רמב”ם הל’ טומאת מת פ”א ה”ג. וראה אוה”ח ר”פ חוקת בארוכה.

כביכול. וכידוע¹⁶ שע"י עבודתם של ישראל בתורה ומצוות למטה „מפרנסים“ כביכול את הקב"ה (ע"ד הקרבנות הנקראים¹⁷ „לחמי לאשי“).

ומאחר שהם ענינים המיוחדים „למאכל אדם“ העליון – משתדלים כחות הטומאה להכשיל את האדם, שבדומה לו למטה, את איש ישראל, כדי לקבל ממנו (מריבוי חיות הקדושה שבו) תוספת יניקה של חיות. ולכן יתכן שייאחו בזה ענין של טומאה ר"ל.

משא"כ „כל שאינו מיוחד למאכל אדם הרי זה טהור ואינו מקבל טומאה“, דכיון שזהו ענין שאין לו שייכות לאדם העליון שעל הכסא, לקדושה^{17*} – הרי אין שם השתדלות דהלעומת-זה, וממילא אין שם טומאה¹⁸, וכנ"ל.

ג. ולזה מוסיף הרמב"ם תנאי שני, שאפילו „מאכל אדם“ אינו מקבל טומאה „עד שיבלל תחילה באחד משבעה משקיין“:

ענין המים (משקיין) מורה על

(16) ראה זח"ג, ריש ע"ב. שהש"ר פ"א, ט (ו). לקו"ת בהר מ, סע"א ואילך. פינחס עו, א. ובכ"מ. (17) פינחס כח, ב. ועד"ז בכ"מ. וראה לקו"ת פינחס שם. סידור לג, סע"ב ואילך. אוה"ת פינחס ע' אע"ב ואילך ובהנמסר שם. ועוד.

(17*) ואף שגם מאכל נכרי נקרא מאכל אדם ומקבל טומאה (ראה רמב"ם שם פ"ג ה"ד. שם ה"י. ועוד) – י"ל שזהו כדי שיהי' ענין הבחירה, ע"ד המבואר (סה"מ תרנ"ו ע' שיט) לענין ציור גופו של אדם.

(18) וי"ל שזהו הטעם הפנימי בדעת ר"ש (בכורות ט, ב. וש"ג) דאיטורי הנאה אינו מטמאין (אא"כ הי' להן שעת הכושר – שם, סע"ב). אלא שהרמב"ם (הל' טומאת אוכלין ספ"א) פסק כחכמים שמתמאין. ואכ"מ.

למקום הקדושה כדי לקבל מן הקדושה תוספת יניקה של חיות, עי"ז שמורידים את האדם לטומאה (קליפה) ח"ו.

משא"כ במקום שאין בו קדושה (יתירה), אין השתדלות (יתירה) מצד הטומאה לשרות שם¹⁸, מאחר שאין שם ריבוי חיות שממנו יוכלו לקבל תוספת יניקה.

וזהו התוכן הפנימי בתנאי הא' בנוגע לטומאת אוכלין – שדוקא „מאכל אדם“ מקבל טומאה:

תואר „אדם“ הרי הוא¹¹ על שם הכתוב¹², „אדמה לעליון“, ולכן נקראו בני ישראל בשם „אדם“ – „אתם קרויין אדם“¹³ – לפי שאיש ישראל הוא באופן של „אדמה לעליון“, בדומה, כביכול, לאדם העליון שעל הכסא¹⁴.

וזהו הפירוש ב„כל אוכל המיוחד למאכל אדם“: אכילה – במובן הרחב – כוללת את כל צרכי האדם¹⁵; ו„מאכל אדם“ פירושו – ענינים אלו שהם הצרכים של בחינת אדם, שבו, של נשמתו שהיא „אדמה לעליון“, דהיינו עניני התורה ומצוותי'.

ועי"ז נעשים ענינים אלו גם „מאכל אדם“ – של אדם העליון שעל הכסא

(10) ראה סוכה נב, א: יצה"ר. . שמיני אוה"ע ומתגרה בשונאיהם של ישראל. . ובתלמידי חכמים יותר מכולם.

(11) עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, רע"א, כ, ב. רסח, ב. שא, ב.

(12) ישע"י יד, יד.

(13) יבמות סא, רע"א.

(14) ראה יחזקאל א, כו.

(15) ראה סנהדרין לת, א: שיכנס לסעודה מיד, וברש"י שם: שימצא הכל מוכן ויאכל מאשר יחפוץ. ועוד.

ישנו ריבוי חיות של קדושה, שממנו רוצה הקליפה לקבל תוספת יניקה

[וי"ל שזהו גם הטעם הפנימי לכך שדוקא במשקין מצינו ריבוי ענינים של גזירות וזהירות מפני הטומאה (מה שלא מצינו כן באוכלין)²⁴ – מצד העילוי המיוחד שבמשקין, שיש בהם תכונה זו של השפעה וחיבור עם הזולת, שזהו אחד מהסימנים והגדרים של צד הקדושה – השפעה²⁵ (ההיפך ד, מכניס ואינו מוציא"²⁵);

משא"כ, מאכל אדם" שלא הוכשר ע"י מים, אין בו ריבוי זה בחיות קדושה, וממילא אינו מקבל טומאה. (כי אין הקליפה "נדחקת" לשרות שם).

ד. לאחרי כל זה – יכולה להתעורר שאלה וטענה:

הקב"ה העמיד יהודי בעולם הזה הגשמי, הנקרא "עולם הקליפות וסטרא אחרא" ואשר, "הרשעים גוברים בו"²⁶. לאחרי זה מודיעים לו, שככל שישתדל יותר בעבודתו להיות משפיע בסביבתו – כך תתרבה ההשתדלות מצד הקליפות להכשילו כו"²⁷ (כדי שיקבלו תוספת יניקה ח"ו); בה בשעה מי שאינו משתדל בעבודתו להשפיע אינו צריך להשמר ולהזהר כ"כ מטומאה!

ועל כרחך צריך לומר, שבוודאי נותן הקב"ה עצה ודרך עבור האדם כיצד יוכל להשמר מענין הטומאה

השפעה והמשכה. וכפי שאנו רואים בתכונת המים, שהם: א) יורדים ממקום גבוה למקום נמוך¹⁹ – שזהו ענין החסד וההשפעה²⁰, שה"גבוה" משפיל את עצמו אל ה"נמוך" כדי להשפיע לו. ב) גם בנוגע לאוכלין, הרי פעולת המים (השתי) היא להוליך את האוכל ככל הגוף²¹, ולכן אמרו חז"ל²², "אכל ולא שתה אכילתו דם". ג) טבע המים לדבק²³ – הלחלוחית שבמים פועלת חיבור ודביקות בין דברים נפרדים.

וענינו בעבודת האדם: כאשר עבודתו (ה"אוכלין") של האדם היא (לא כדבר יבש, אלא) מתוך "לחלוחית", אזי אין היא נשארת אצלו בלבד, אלא היא פועלת גם על הסובבים אותו, ועד שהוא יורד אפילו אל הנמוך כדי להשפיע אליו.

ונמצא, שכאשר באותם עניני "מאכל אדם" – עניני תורה ומצוות (כנ"ל סעיף ב) – ישנה תכונת המים, היינו שהעבודה נעשית מתוך לחלוחית הפועלת שאור הקדושה יתרבה גם אצל אחרים מישראל – אזי נעשה ריבוי בחיות הקדושה.

ולכן הנה ההשתדלות מצד הקליפה לגרום ענין של טומאה היא דיקא כאשר ה"מאכל אדם" הוכשר לקבל טומאה עי"ז, "שיבלל תחילה באחד משבעה משקין" – מאחר שדוקא בזה

24) ראה רמב"ם הל' אבות הטומאות פ"ז.

25) תניא פכ"ד (ל, ב).

26) תניא פ"ו (י, סע"ב). וראה תניא פל"ו (מה,

ב).

27) T"U מחז"ל (סוכה נב, סע"א) כל הגדול

מחבירו יצרו גדול הימנו. וראה לעיל הערה 10.

19) ראה תענית ז, א.

20) תניא ספ"ד.

21) פיה"מ להרמב"ם עירובין פ"ג מ"א. ועוד.

22) שבת מא, א. וראה שערי אורה צה, א.

סו"מ תקס"ח ט"ע סט ואילך. ובכ"מ.

23) ראה לקו"ת בהר מ, סע"ג. ובכ"מ.

וכביאור רבינו הזקן בתניא³¹ שכח האמונה והמסירת-נפש (הבאים מנקודת היהדות) הוא בשלימות אצל כל אחד ואחד מישראל, ולכן „אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה'”³², וזאת „אפילו שלא לעשות רק איזה מעשה לבד נגד אמונת ה' אחד כגון להשתחוות לעבודה זרה אף שאינו מאמין בה כלל”³³ – כי נקודת היהדות של כל אחד מישראל אינה מניחה לו לנגוע אפילו בקצת טומאת עבודה זרה ח”ו”³⁴.

ועל זה באה ההוראה, שה„אוכלין” צריכים להיות מחוברים למקום גידולם, נקודת היהדות: לא די בכך שנקודת היהדות (בפני עצמה) היא בשלימות, אלא כל פעולותיו בעבודת ה' צריכות להיות חזרות בכח האמונה והמסירת-נפש, עד שתהא ניכרת בפעולות אלו החיות שמצד פנימיות הנשמה.

ו. וזהו שכתב הרמב”ם „כל זמן שהן מחוברים אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו אינן מקבלין טומאה”:

כאשר עבודת האדם היא באופן כזה, שיש לה חיבור עם מקום גידולו, פנימיות נפשו

– אף אם זהו „כשורש קטן” בלבד: כל השרשים נכרתו ממקום גידולו, ר”ל, ונשאר אצלו רק „שורש קטן” אחד; מכל מקום, כיון שזהו „שורש

(ולהשמר אף יותר ממי שאינו משתדל כדבעי בעבודת השם).

ועל זה בא התנאי הג’ שבטומאת אוכלין – „כל האוכלין הגדילין מן הקרקע . . כל זמן שהן מחוברים אפילו כשורש קטן שיכולין לחיות ממנו אינן מקבלין טומאה (אפילו אם הוכשרו במים)”. ופירושו בעבודת האדם: כאשר „המאכל אדם” (עבודת האדם) הוא באופן של חיבור למקום גידולו, אפילו ע”י „שורש קטן (אבל) שיכולין לחיות ממנו” – אזי „אינן מקבלין טומאה”.

ה. וההסברה בזה:

כל הפעולות והענינים בעבודת ה' („אוכל המיוחד למאכל אדם” העליון), הנה שרשם ומקורם – המקום שממנו הם „צומחים” – הוא פנימיות הנשמה, נקודת היהדות, ובה אין הטומאה יכולה לגעת, ח”ו; לא זו בלבד שאין היא יכולה להיות טמאה בפועל, אלא יתירה מזו – אין היא מקבלת טומאה, אינה בגדר טומאה כלל.

וכידוע מאמר רבותינו נשיאינו²⁸: „מודה אני . . אומרים קודם נטילת ידים, אפילו בידים טמאות, לפי שכל הטומאות שבעולם אינן מטמאות את ה„מודה אני” של יהודי. אפשר שיהי חסר בענין זה או בענין אחר, אבל ה„מודה אני” שלו נשאר תמיד בשלימות”²⁹. וזאת מפני שה„מודה אני” של יהודי קשור בנקודת היהדות שבו³⁰.

(31) פי”ח ואילך.

(32) שם ספי”ח.

(33) שם ספי”ט.

(34) תניא שם. וראה ליקוט פירושים כו’ לשם

(ע’ שנא) דיוק לשון זה.

(28) היום יום יא שבט.

(29) וכידוע פס”ד הרמב”ם עד”ז – בהל’

גירושין ספ”ב.

(30) ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות

סעיף יא ובהערה 78 שם.

— שהחיבור של פעולות האדם (במחשבה דיבור ומעשה) עם פנימיות הנשמה נפעל ע"י הקדמת ברכת התורה ללימוד התורה, ברכו בתורה תחלה³⁹, המשכה בתורה, הקשר הגלוי עם שורש ונותן התורה — נותן התורה (לשון הווה),

וענין זה הוא השורש הכללי לכל התורה כולה, שהרי התורה צריכה לרדת ולחדור בכל הפרטים והאיברים —

והיינו החיבור דנגלה דתורה (שהוא בדוגמת ענין האוכלין — „מילא כריסו בבשר ולחם“⁴⁰) עם פנימיות התורה.

החילוק בין גליא דתורה ופנימיות התורה⁴¹:

בלשון הזהר⁴² — נגלה דתורה נקרא גופי תורה, ופנימיות התורה — נשמתא דאורייתא.

ועד"ז — נגלה דתורה עוסקת בבירור דינים וענינים של „אילנא דטוב ורע“⁴³, ולכן אף הלימוד עצמו הוא באופן של פלפול וקושיות כו', עד שיש שם ענינים של מחלוקת כו'⁴⁴ — היינו, ששייך בזה ענין של העלם והסתר על אמיתתה של תורה.

משא"כ פנימיות התורה היא עץ

קטן שיכולין לחיות ממנו³⁵ — שעל ידו יכולה להיות המשכת חיות מפנימיות הנשמה —

אזי „אינו מקבלין טומאה“, שהרי כשם שפנימיות הנשמה האמיתית היא למעלה מעניני הטומאה, כך נפעל גם ב„אוכלין“ — עניני האדם בתורה ומצוות, המקבלים חיות (וחדורים בחיות) דפנימיות הנשמה — שאף בהם לא תוכל הטומאה לגעת; ועד כדי כך, ש„אוכלין שהוכשרו כשהן מחוברין לקרקע . . אינו הכשר“³⁶, היינו שענין הטומאה מושלל ומופרך כל כך, עד שאי אפשר אפילו שיהי' מוכשר לקבל טומאה.

וי"ל שזהו גם הפירוש בדברי המשנה³⁷ שעבודת איש ישראל צריכה להיות בדוגמת „אילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו“, היינו שהמעלה העיקרית היא בריבוי שרשים, המחברים את פעולות האדם בתורה ומצוות³⁸, אל מקום גידולן, פנימיות נשמתו, וזה נותן חיזוק ותוקף בעבודתו, עד שאין דבר בעולם שיכול להזיזו ממקומו — „כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו“.

ז. כידוע, התחלת כל ענין בעבודת ה' היא מן התורה. ועד"ז הוא בענין זה

39 נדרים פא. א. ב"מ פה, ריש ע"ב. וראה רבינו יונה הובא ברין נדרים שם. ב"ח וש"ע אדה"ז אור"ח סמ"ז.

40 ראה רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ד.

41 בהבא לקמן ראה אגה"ק סכ"ו. קונטרס עץ החיים פי"ג ואילך. ובכ"מ.

42 זח"ג קנב, א.

43 רע"מ נשא קכד, ב. הובא (ונתבאר

בארוכה) באגה"ק שם.

44 רע"מ שם. הובא באגה"ק שם.

35 להעיר מלשון הע"ח (ש' דרושי אבי"ע

פ"א), הובא בלקו"ת ראה (כו, א) — „יש ניצוץ קטן כו' מתלבש כו' הנק' יחידה“.

36 רמב"ם שם פ"ב ה"ח.

37 אבות פ"ג מ"ז.

38 ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1210 ואילך

(וראה שם השייכות ל„מעשיו מרובין מחכמתו“).

מעשה⁴⁷ – שע"י החיבור דגליא ופנימיות בתורה, נפעל כך גם בכללות עבודתו, שנעשה חיבור בין פעולות הגליא שבנשמתו (ה"אוכלין" שלו) לפנימיות נשמתו, וממילא מצבו הוא שאינו (אפילו) בגדר לקבל טומאה.

והרי זו הכנה קרובה לקיום היעוד „ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ“⁴⁸, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(משיחת פ"ט וישלח תשמ"ה)

החיים – „אילנא דחיי דלית תמן לא קשיא כו' ולא מחלוקת כו'“⁴³, למעלה מגדר אילנא דטוב ורע.

ולכן, כדי שלימוד התורה של האדם יהי' באופן ש„נעשית לו סם חיים“⁴⁵, שלא יהא לימוד לקנתר ר"ל, ענין של היפך החיים, ואפילו לא לימוד שלא לשמה בדקות⁴⁶ – צריך שלימודו בגליא דתורה יהי' מחובר עם לימוד פנימיות התורה, אילנא דחיי.

ו„גדול לימוד שמביא לידי

(47) ב"ק יז, א. וש"נ.

(48) דקאי על יצה"ר (זכרי' יג, ב. ראה מפרשים שם).

(45) ל' חז"ל – יומא עב, ב. וראה בארוכה קונטרס עה"ח שם.

(46) ראה תוד"ה העושה – ברכות יז, א. וש"נ.

